

**ПРЕБРОЯВАНЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ ВАРНА КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 Г. -
СЕМЕЙСТВА****Окончателни данни**

Към 7 септември 2021 г. семействата в област Варна са 123 049, от които 103 373 (84.0%) живеят в градовете, а 19 676 (16.0%) - в селата. В периода между последните две преброявания семействата в област Варна са по-малко с 13 743 (10.0%), а лицата в тях - с 47 180 (12.5%).

През периода 2011 - 2021 г. броят на семействата намалява във всички области на страната, като най-чувствително е намалението в областите Видин (22.0%), Добрич (21.4%), Ямбол (19.8%) и Смолян (19.5%).

**1. Семейства, лица в семействата и среден брой членове в едно семейство в област Варна
по години на преброяванията**

	2001	2011	2021
Област Варна	136676	136792	123049
Брой лица в семействата	390486	378615	331435
Среден брой членове в семейството	2.9	2.8	2.7

Вид на семействата

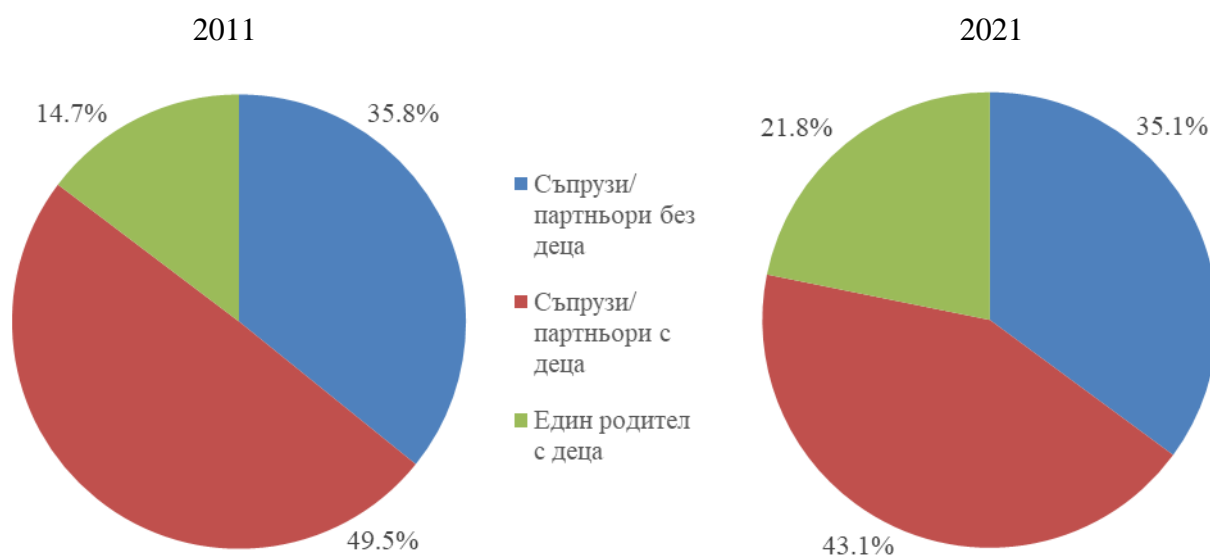
От 1965 г. до днес при всички преброявания се наблюдава нуклеарното семейство, включващо две и повече лица, които са свързани помежду си с определена степен на родство както по кръвна линия, така и в резултат на брак/съжителство без брак или осиновяване. За разлика от биологичното семейство, обхващащо цялото потомство на съпрузите, към нуклеарното семейство се отнасят само деца, които нямат свое семейство и които живеят заедно с родителите си независимо от възрастта им.

Семействата са три основни вида: семейство от двама съпрузи/партньори (в юридически брак или съжителство без брак) без деца; семейство от двама съпрузи/партньори с деца и семейство от един родител с деца.

Към 7 септември 2021 г. в област Варна най-голям е броят на семействата, съставени от двама съпрузи/партньори с деца - 52 982. Семействата от двама съпрузи/партньори без деца са 43 209, а семействата, съставени от един родител с деца - 26 858.

В периода 2011 - 2021 г. значително намаляват пълните нуклеарни семейства (двама съпрузи/партньори с деца). Относителният им дял от 49.5% през 2011 г. достига 43.1% през 2021 година. За същия период дялът на семействата, съставени от двама съпрузи/партньори без деца, остава почти непроменен.

Фиг. 1. Структура на семействата в област Варна по вид и години на преброяванията

В много от европейските страни е широко разпространена формата на съжителство между двама души на семейни начала без юридически оформен брак. В България този вид съжителство придобива разпространение през последните 30 - 35 години. Между последните две преброявания броят на тези семейства в област Варна се увеличава със 726 и през 2021 г. в съжителство без брак живеят 24 753 (20.1%) от всички семейства в областта.

Семейните двойки с деца, живеещи в съжителство без брак са 29.5% от всички семейни двойки с деца в областта. В градовете относителният дял на тези семейства е 27.9%, а в селата - 39.5%.

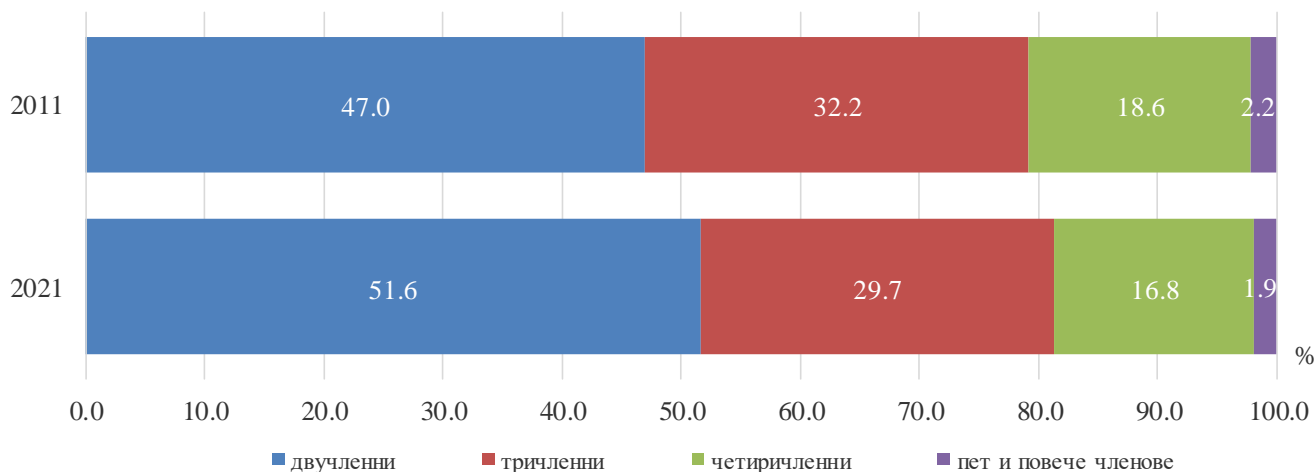
Делът на семействата, образувани от един родител с деца, нараства от 14.7% през 2011 г. на 21.8% от всички семейства в областта през 2021 година. Майките с деца са 84.0% от всички семейства от един родител с деца, а в 16.0% от семействата бащата сам отглежда децата си.

Брой на членовете в семействата

Към 7 септември 2021 г. в област Варна преобладават двучленните семейства - 63 541 (51.6%), следвани от тричленните - 36 541 (29.7%), четиричленните - 20 622 (16.8%) и от семействата с пет и повече членове - 2 345 (1.9%).

За периода между последните две преброявания се наблюдава увеличение на относителния дял на двучленните семейства от 47.0% до 51.6% през 2021 година. В същото време абсолютно и относително намаление се установява при домакинствата с три, четири и пет и повече членове.

Фиг. 2. Структура на семействата в област Варна по брой на членовете и години на преброяванията

Брой на децата в семействата

Към 7 септември 2021 г. в област Варна са преброени 79 840 семейства с деца. Броят на семействата с едно дете е 51 174 или 64.1% от всички семейства с деца. За периода между последните две преброявания намалява броят на семействата с две, три и повече деца. Многодетни (с три и повече деца) са 3 040 семейства, или 3.8% от всички семейства с деца.

Без деца са 43 209 (35.1%) от семействата в областта (33.5% в градовете и 43.6% в селата).

Данните от последните преброявания показват, че като типична форма на семейството в България е утвърден еднодетният модел.

В регионален аспект се наблюдават известни различия по показателя „брой на децата в семейството“. С най-голям дял на семействата с три и повече деца са областите Сливен (7.4%), Ямбол (4.8%) и Монтана (4.3%), а с най-малък - Смолян (1.2%) и Кюстендил (1.7%).

С най-голям относителен дял на семействата без деца са областите Смолян (45.1%), Видин (44.1%) и Силистра (43.6%), а с най-малък - областите София (столица) (31.7%).

Семейства с деца под 18 години

Семействата с деца под 18 години са 48 334, или 60.5% от всички семейства с деца в областта. В градовете живеят 41 976 (86.8%) от семействата с деца под 18 години, а в селата - 6 358 (13.2%).

Същевременно в 31 506 семейства с деца няма деца под 18 години (39.5% от всички семейства с деца в областта).

Анализът на семействата с деца по области показва, че най-голям е относителният дял на семействата, в които има деца под 18 години, в областите София (столица) (60.7%), Варна (60.5%) и Бургас (60.2% от всички семейства с деца в областта), а най-малък - в област Видин (48.9%) и Кюстендил (48.7%).

Методологически бележки

Семейство са две или повече лица, живеещи в едно домакинство и свързани помежду си с определена степен на родство както по кръвна линия, така и в резултат на брак/съжителство без брак или осиновяване.

Едно лице не формира семейство.

Семейство образуват:

- двама съпрузи (в юридически брак или в съжителство без брак) без деца;

- двама съпрузи (в юридически брак или в съжителство без брак) с едно или няколко деца

независимо от възрастта им;

- един родител с едно или повече деца **независимо от възрастта им.**

При работа с данните за семействата трябва да се обърне внимание на два основни момента, съдържащи се в определението за семейство:

Първо, за разлика от биологичното семейство, включващо цялото потомство на съпрузите, към нуклеарното семейство се отнасят само децата, които към момента на преброяването живеят заедно с родителите си и не са образували собствено семейство.

Второ, няма ограничение за възрастта и икономическата активност на децата в семейството.

Фактическо семейно положение

Фактическо (действително) семейно положение е брачното положение на лицето, независимо дали то е оформено юридически. Фактическото семейно положение на лицето може да се различава от юридическото.

„Не в брак (не в съжителство)“ - лицата, които към критичния момент на преброяването не живеят на съпругески начала с друго лице, както и лицата, които към 7.09.2021 г. са в юридически брак, но се намират във фактическа раздяла, т.е. прекъснали са съпругеските си връзки, но нямат официален юридически развод.

„В брак“ - лицата, които към критичния момент на преброяването са в юридическо семейно положение „женен“ или „омъжена“ и едновременно с това живеят на съпругески начала със законния си партньор.

„В съжителство без брак“ - лицата, които живеят на съпругески начала с друго лице, с което към критичния момент на преброяването нямат юридически оформен брак.